

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Hans Van Loo, dierenarts op de Buitenpraktijk van de Universiteit Gent in Merelbeke, en Jan Dijkhuizen van De Graafschap dierenartsen uit Vorden wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Uitbraak van ibr

door stress van samenvoegen

'Ik heb een koe waarvan de melk volledig weg is in 48 uur. Graag even naar kijken.' Dat was het appje van een veehouder. Aangekomen op het bedrijf onderzocht ik de koe. De thermometer klom tot 41 graden Celsius, een flinke koorts. Als de melk eronderuit klapt, is er wat ernstigs aan de hand. Onderzoek wees op een longontsteking op de linkerlonghelft. Vreemd, want het dier had een rustige pols en hooguit een iets te snelle ademhaling. De veehouder zei daarop dat een andere koe ook koorts had. De mogelijkheid van een Mannheimia-uitbraak spookte door m'n hoofd. Dit dier had inderdaad koorts, was ook gezakt in de melk, maar had geen longontsteking. Ik besloot de longontsteking te behandelen met een straf antibioticum en de ander met een eerstekeusmiddel. Morgen zou ik checken of het aan zou slaan. Bij een bacterie moest de koorts flink zakken en zou de koe moeten opknappen. Bij een virus zou er geen effect zijn. De volgende dag was de koorts nauwelijks gezakt en waren er twee nieuwe gevallen. Bij deze koeien was de temperatuur 41 graden en de dieren oogden niet doodziek, maar de melk was weg. De pols was rustig, de slijmvliezen rood en er kwam helder slijm uit de neus. Als je goed luisterde, kon je deze dieren horen snuiven, veroorzaakt door gezwollen neusslijmvlies. Met een neusswab nam ik een monster voor viraal onderzoek. Diezelfde dag kregen alle dieren een noodvaccinatie via de neus met ibrentstof. Ook werden maatregelen genomen om verspreiding naar andere bedrijven te minimaliseren. Ik heb geen koe meer aange-raakt die dag. Na het weekend kwam de uitslag. Inderdaad ibr.

De medische term **infectieuze boviene rhinotracheïtis**

Infectieuze boviene rhinotracheïtis of ibr is een herpesvirus. Aan de vooravond van de landelijk verplichte uitroeiing van ibr is zo'n opflakking van het virus een fikse domper. Na besmetting van een koe blijft het virus aanwezig in het dier. Net als een koortslip bij de mens kan het virus bij tijden van stress weer wakker worden. Het kan zich dan weer naar andere dieren verspreiden en zo ziekte veroorzaken.

De symptomen kunnen van mild tot heftig variëren. Longontsteking hoort hier in eerste instantie niet bij, maar kan soms als complicatie erbij komen. Ziekteverschijnselen als acute longontste-

king, moeilijk ademen en een flinke melkdaling als gevolg van een uitbraak van de bacterie Mannheimia – een bacterie die flinke longontsteking veroorzaakt, soms zelfs bij meerdere volwassen dieren – moeten niet verward worden met de verschijnselen bij ibr. Al kan het ook wel samen voorkomen.

Deze veehouder had koeien aangekocht met een onbekende ibr-status. Door de stress van het samenvoegen is het virus bij de aangekochte of bij zijn eigen koeien weer tot leven gekomen en heeft het virus gezorgd voor een fikse uitbraak. Voordat dit bedrijf weer vrij is van ibr zijn we al gauw tien jaar verder.